Каталог и определителни таблици на стоножките от клас Chilopoda в България от Павел Стоев

Алекси ПОПОВ

STOEV P. 2002. A catalogue and key to the centipedes (Chilopoda) of Bulgaria. Sofia - Moscow, Pensoft, 103 p.

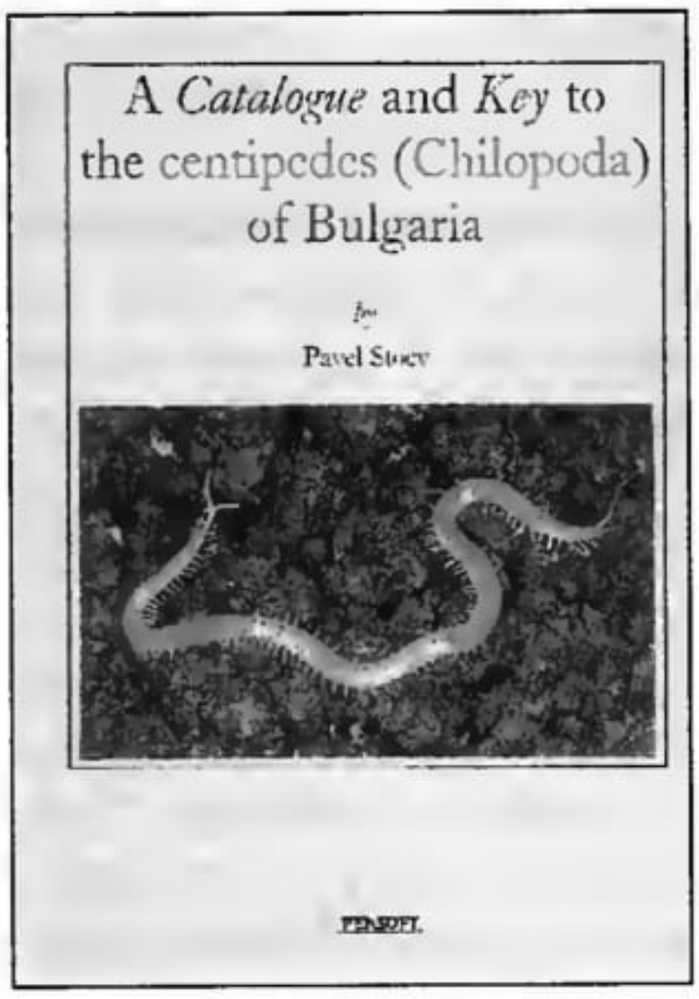

Една нова книга на издателство Pensoft под номер 25 в поредицата Series Faunistica зарадва българските зоолози. Тази първа книга за българските хилоподи представлява каталог с определителни таблици. За всеки таксон са дадени синонимна листа в общ хронологичен ред (независимо от публикуваното име), хоризонтално и вертикално разпространение в България, списък на всички находища у нас, зоогеографска категория на ареала, обитавани хабитати и критични или пояснителни бележки за вида в страната. В България се срещат 105 таксона: 104 вида и един допълнителен подвид на *Harpolithobius anodus* (Latzel) с неясен таксономичен статус. В зоогеографски аспект групата е извънредно интересна с високата степен на ендемизъм. Ендемични са 37 % от българските таксони или 39 вида и подвида, от които 23 български и 16 балкански ендемита. Дори и при евентуално намаляване в бъдеще процентът ще остане внушителен.

Достойнствата на монографията на П. Стоев са преди всичко в съществения принос в областта на таксономията, фаунистиката и в помощ на детерминирането. Обявени са 6 нови синонима, а в предишни публикации на автора други 5 синонима. Нов за българската фауна е *Lithobius dentatus* Koch, а *L.* cf. *apfelbecki* Verhoeff, *Harpolithobius* cf. *intermedius* Matic, *Eupolybothrus gloriastygis* (Absolon) и *Strigamia engadina* (Verhoeff) също са публикувани като нови за страната от П. Стоев през последните години. Определителните таблици са оригинални и с голяма стойност, защото по начало са рядкост в литературата върху хилоподите, а за Балканския полуостров с многото ендемити въобще липсват таблици.

Би могло да се пожелае на автора да разгледа по-подробно в бъдеще въпросите от общата част на монографията, напр. за видовете с таксономични проблеми, и да премине от сферата на фактологията към обсъждане и обясняване на някои от закономерностите, напр. за високопланинските видове или за широко разпространените, но редки у нас видове. Би трябвало също да се подразделят и прецизират някои от избраните хабитати, напр. № 2 - от храсти и ливади до скалисти склонове и № 4 - от лозя и паркове до минни галерии. Разделът за видовете, известни над 2000 m (стр. 13), е излишен, тъй като само повтаря списъкът на видовете в субалпийски и алпийски хабитати (стр. 14-15). Единственото изключение е *Cryptops parisi* Brölemann, който се среща у нас от 100 до 1850 m (стр. 61) и не става ясно защо е включен в състава на субалпийските и алпийски хабитати. Тези дребни несъвършенства не могат да засенчат значителния принос в каталога.

Ненавършил още 30-годишна възраст, Павел Стоев се ползва с добро име вред известните специалисти по хилоподите в света. Той измина възходящия път от автор на списък на балканските видове през обзор на пещерните видове в България до разглеждания тук каталог на групата в България и готовата за защита докторска дисертация върху балканската фауна.